

resource]. – Mode of access: http://www.tape-online.net/docs/audiovisual_research_collections.pdf. – Title from screen.

³ European Convention for the protection of the Audiovisual Heritage [Electronic resource] // CETS no. 183, Strasbourg, 8 November 2001. – Mode of access: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/audiovisuel/Report2nd_en.pdf. – Title from screen.

⁴ Хартія про збереження цифрової спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifapcom.ru/files/Documents/digital_heritage_preserv.pdf. – Назва з екрана.

⁵ Стратегический план Программы ЮНЕСКО «Информация для всех» на 2008–2013 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ifapcom.ru/files/Documents/strat_plan_rus.pdf. – Загл. с экрана.

⁶ Guidelines on the Production and Preservation of Digital Audio Objects [Electronic Resource] / International Association of Sound and Audiovisual Archives; ed. by Kevin Bradley. – Second edition. – 2009. (= Standards, Recommended Practices and Strategies, IASA-TC 04). – Mode of access: <http://www.iasa-web.org/audio-preservation-tc04>. – Title from screen.

⁷ Сохранение звукового наследия: этические аспекты, принципы и стратегии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.iasa-web.org/sites/default/files/downloads/publications/TC03_Russian.pdf. – Загл. с экрана.

⁸ http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/doc.

⁹ Preserving TV & Broadcast Archives – Digital Preservation Coalition [Electronic resource]. – Mode of access: www.dpconline.org/.../269-future-rad-willi... – Title from screen.

¹⁰ Порядок оцифрування фотодокументів / ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного; уклад.: Л. А. Голенко. – К.,

2011. – 5 с.; Порядок оцифрування кінодокументів / ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного; уклад.: І. О. Казімірова. – К., 2012. – 5 с.; Порядок оцифрування фотодокументів / ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного; уклад. Т. П. Каміншук. – К., 2012. – 5 с.

¹¹ Сохранение звукового наследия...

¹² Schüller D. Audiovisual Research Archives...

¹³ Комар В. Г. О создании системы особого долговременного хранения контента кинокартин в цифровой форме // Мир кино и техники. – 2008. – № 7. – С. 12.

¹⁴ Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 груд. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64. – Зміни внесені згідно із Законами України № 75/95-ВР від 21.09.1995 (ВВР України, 1995, № 13, ст. 85); № 998-XIV (998-14) від 11.07.2001 (ВВР України, 2001, № 43, ст. 214); № 815-IV (815-15) від 22.05.2003 (ВВР України, 2003, № 35, ст. 271); № 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003 (ВВР України, 2004, № 13, ст. 181); № 2939-VI (2939-17) від 13.01.2011 (ВВР, 2011, № 32, ст. 314).

¹⁵ Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2000–2015 роки: Закон України від 9 січ. 2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.

¹⁶ Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24 груд. 1993 р. № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86. – Зміни внесені згідно із Законами України № 498/95-ВР від 22.12.1995 (ВВР України, 1996, № 3, ст. 11); № 608/96-ВР від 17.12.1996 (ВВР України, 1997, № 8, ст. 62); № 2888-III (2888-14) від 13.12.2001 (ВВР України, 2002, № 11, ст. 81); № 534-V (534-16) від 22.12.2006 (ВВР України, 2007, № 10, ст. 91); № 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010 (ВВР України, 2011, № 23, ст. 160); № 5068-VI (5068-17) від 05.07.2012).

В статье рассмотрены некоторые аспекты проблемы архивного хранения оцифрованных аудиовизуальных документов и предложены пути их решений.

Ключевые слова: аудиовизуальные документы, оцифровка, цифровые копии, Центральный государственный кинофотофоноархив Украины им. Г. С. Пшеничного.

In the article are viewed particular problems in archiving digitized audiovisual documents and are suggested ways to solve them.

Key words: audiovisual documents, digitalization, digital copies, the Central CinePhotoPhono Archives of Ukraine named after G. S. Pshenychnyi.

УДК 930.253:[005.92:004.63](477)

Олег Загородній

ДОСТУП ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ ДО ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ НАФ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ НА ЗБЕРІГАННІ В ЦДЕА УКРАЇНИ

В статті досліджено питання доступу державних архівів України до електронних документів, що знаходяться на обліку в цих архівах та зберігаються у Центральному державному електронному архіві України, а також доступу до облікових і довідкових даних до електронних документів.

Ключові слова: електронний документ, Національний архівний фонд, облікові і довідкові дані, автоматизована інформаційна система, доступ.

© Олег Загородній, 2012

Впровадження електронного документообігу в діяльність установ та організацій державної форми власності ставить перед архівістами новітні завдання щодо виконання основної функції архівних установ, а саме: забезпечення збереженості документів у часі та подальшої доступності інформації, що подається в цих документах. Наразі електронні документи ще не надходять до державних архівних установ для подальшого зберігання, але це – питання часу.

Керуючись основним принципом архівістики – принципом походження документів – державні архіви (далі – держархіви) повинні зберігати також нові надходження електронних документів, забезпечуючи неподільність фондів¹. Основними проблемами, що постають перед ними, є недостатнє фінансове забезпечення та відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів, що, в свою чергу, ставить під сумнів можливість належного зберігання електронних документів, їхнього подальшого відтворення та забезпечення доступності до них, використовуючи ресурси виключно одного архіву. Водночас зазначаємо, що немає механізмів автоматизації процесів роботи з великими масивами електронних документів в архівній галузі. Однак, незважаючи на це, для вирішення проблеми постійного зберігання та подальшого використання інформації електронних документів виникає нагальна потреба розбудови галузевої автоматизованої інформаційної системи (далі – Система) із головним сховищем електронних документів у Центральному державному електронному архіві України (далі – ЦДЕА України). Передбачається, що цей архів буде мати можливість зберігати, підтримувати в актуальному стані електронні документи Національного архівного фонду (далі – НАФ) та забезпечувати їхній повноцінний захист. Єдина Система також вирішує проблему нерозривності архівних фондів шляхом збереження в держархівах функцій управління електронними документами, що належать до фондів цих архівів, використовуючи електронний архів для збереження електронних документів та опрацювання облікових і довідкових даних до них.

Ключовим завданням, що виникає при розбудові Системи, є правильна організація доступу працівників відповідних держархівів до електронних документів, а також організація доступу до облікових та довідкових даних до них. Важливість цього питання, насамперед, визначається відмінністю фондоутворювачів великої кількості держархівів, а також особливостями розподілу функціональних обов'язків їхніх пра-

цівників. Чіткої регламентації потребують функції Системи для роботи з електронними документами, обліковими та довідковими даними.

Чітке окреслення вимог до Системи, до функціональності та взаємодії між галузевим сховищем даних та безпосереднім працівником відповідного держархіву, її програмно-апаратного складу дасть змогу вибудувати чіткий та надійний регламент організації доступу до електронних документів, облікових та довідкових даних.

Організація єдиної автоматизованої інформаційної системи та її складових – це поширена практика, яка використовується при потребі роботи з великими обсягами інформації, представленої в електронній формі. Великий досвід впровадження подібних систем накопичено в бібліотечній сфері. Саме тому при розбудові таких систем в архівній галузі було б доцільно скористатися набутим досвідом у бібліотечній сфері, але із обов'язковим врахуванням відмінностей між документами бібліотек, поданих в електронній формі, та електронними документами, що є об'єктом документознавства та архівознавства.

Упровадження автоматизованих інформаційних систем для архівної галузі процес не новий, однак, досить різноманітний та довготривалий. Ще у 1989 р. колегія Головархіву України ухвалила створити подібну систему на базі Центрального фондового каталогу², але тільки в 2001 р. в Державному комітеті архівів України (далі – Держкомархів України)³, було розроблено попередню версію програмного продукту «Архівні фонди України», що розроблялася з метою накопичення інформації, яка мала ввійти до базового блоку Національної архівної інформаційної системи (далі – НАІС) – електронної версії Центрального фондового каталогу. НАІС складається з окремих сегментів – електронних версій реєстрів фондів архівних установ України на базі аркушів фондів і фондів карток. Ця система базується на основних облікових документах – аркушах фондів, узгоджена з міжнародним стандартом ISAD(G) і національним дескриптивним стандартом⁴. Це – один із небагатьох проектів впровадження автоматизованих інформаційних систем на рівні архівної галузі України. Однак, зазначена система не відповідає вимогам роботи з електронними документами та не може вирішити проблеми, що виникають при організації архівного зберігання електронних документів НАФ та подальшого їхнього використання. В той же час ця система виконує поставленні перед нею завдання, але її

адаптація для роботи з електронними документами є менш ефективною, ніж розробка нової, що пояснюється різницею завдань, на виконання яких створювалася автоматизована система Центрального фондового каталогу та Система, запропонована в даній статті.

Для уніфікації довідкового апарату архівної галузі у 2004 р. розроблено схему єдиної класифікації документної інформації⁵, орієнтовану на впровадження автоматизованого пошуку документної інформації. При розробленні довідкового апарату до електронних документів зазначена схема повинна враховуватися в обов'язковому порядку.

На рівні державних архівних установ впровадження автоматизованих комп'ютерних систем носить випадковий та децентралізований характер, оскільки не всі архівні установи можуть це собі дозволити. Разом із тим, деякі держархіви беруть участь у міжнародних проектах оцифрування архівних документів та їхнього оприлюднення, використовуючи для систематизації даних програмні засоби розроблені «власноруч» або надані від закордонних учасників відповідного проекту. Ці фактори впливають на уніфікацію програмного забезпечення в галузі.

Впровадження інноваційних технологій в архівну галузь та питання доступу до документів НАФ належать до сфери інтересів таких науковців та фахівців: Г. Боряк⁶, Л. Драгомірова⁷, Ю. Забенько⁸, А. Кисельова⁹, Ю. Ковтанюк¹⁰, П. Марченко¹¹, К. Новохатський¹², А. Сукало¹³, Л. Чекмарьова¹⁴, Н. Чиркова¹⁵, Н. Христова¹⁶ та ін., які зробили вагомий внесок у наукове висвітлення та нормативно-методичне забезпечення зазначених питань.

Аналізуючи стан нормативно-правового та методичного забезпечення впровадження автоматизованих інформаційних систем в архівну галузь, передусім необхідно зазначити, що одними із ключових завдань Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 рр. були організація централізованого зберігання електронних документів та інформаційних ресурсів, а також створення умов для ефективнішого впровадження в архівних установах сучасних інформаційних технологій¹⁷. Нею також передбачалося створити галузеву автоматизовану інформаційну систему, що повинна вирішувати основні завдання збереження електронних документів та подальшого доступу до них.

На виконання вказаної програми у 2007 р. було створено ЦДЕА України, який розпочав розроб-

ку низки нормативних документів, спрямованих на вирішення покладених на нього завдань¹⁸.

Подальше унормування роботи із електронними документами вимагало напрацювання нових підходів щодо вирішення нагальних питань. Однією із вирішальних у цьому стала робоча нарада за участю представників Держкомархіву, ЦДЕА України, Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (далі – УНДІАСД), державних установ, у яких впроваджено електронний документообіг, та науковців, що відбулася 29 квітня 2010 р. у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут». На основі рішень, прийнятих учасниками зустрічі, Ю. Ковтанюком та Ю. Забеньком було розроблено «Концепцію планування життєвого циклу електронних документів» (далі – Концепція), яка систематизувала всі основні етапи руху електронного документа від його створення до використання документної інформації у держархіві. В Концепції наголошено на таких проблемах: захист електронних документів від несанкціонованого доступу до них; відсутність програми інформатизації галузі; брак практичного досвіду, кваліфікованих спеціалістів тощо¹⁹. Також окреслено нові напрямки організації роботи з електронними документами в архівних установах, зокрема завдання щодо організації доступу держархівів до електронних документів НАФ.

Досліджуючи організацію доступу держархівів до електронних документів, що знаходяться на зберіганні в ЦДЕА України, враховувалося таке:

- унікальність назви кожного файлу, що надходить на зберігання до ЦДЕА України²⁰;
- визначений набір даних, які є обов'язковими у сфері керування документаційними процесами для створення метаданих архівного електронного документа, що описують його контекст, зміст, структуру та процес керування ними у часі²¹;
- XML-схема метаданих архівного електронного документа²²;
- регламентована процедура надходження електронних документів від установи до держархівів та подальшого їх передавання до ЦДЕА України²³;
- вимоги до автоматизованого робочого місця архівіста для здійснення ним приймання-передавання електронних документів на державне зберігання²⁴;
- концептуальні засади побудови довідкового апарату до електронних документів²⁵;
- збереження можливості доступу до інформації електронних документів шляхом конверту-

вання електронних документів в інші формати, які відповідають вимогам довгострокового зберігання²⁶ тощо.

Зазначені особливості роботи безпосередньо впливають на розбудову Системи та організацію доступу до електронних документів.

За результатами дослідження, здійсненого нами у межах планової науково-дослідної роботи в ЦДЕА України за темою «Порядок доступу державних архівів до електронних документів, що знаходяться на зберіганні в ЦДЕА України», яке пройшло позитивне зовнішнє рецензування серед архівних установ України, пропонуємо наступну організацію доступу до електронних документів НАФ, що знаходяться на обліку в держархівах та централізовано зберігаються в ЦДЕА України.

При організації доступу необхідно чітко розмежувати керування процесами, що стосуються електронних документів НАФ та обліковими і довідковими даними до них. Облік електронних документів, формування довідкового апарату, використання інформації, наявної в документах, є функціями дежархівів. ЦДЕА України, в свою чергу, забезпечує збереженість електронних документів, можливість відтворення їх у часі, систематизації та автоматизації процесів, а також захисту інформації від загроз.

Працівники держархівів, у даному випадку, є користувачами Системи, для яких, власне, і надається керований доступ до електронних документів НАФ без права модифікацій та облікових, довідкових даних із правом модифікації для визначених користувачів. Керування зазначеним доступом реалізується через уніфікацію видів робіт із електронними документами НАФ та використання засобів системи для чіткого контролю за діяльністю конкретного автентифікованого користувача.

Зрозуміло, що розподіл прав доступу автентифікованих користувачів може варіюватися залежно від потреб конкретного держархіву. Саме тому, загалом користувачів Системи доцільно поділити за такими рівнями доступу:

- з правом контролю за діяльністю автентифікованих користувачів;
- з правом модифікацій облікових та довідкових даних до електронних документів;
- без права модифікації облікових та довідкових даних до електронних документів;
- з правом доступу до конкретних електронних документів.

Важливим моментом організації доступу до єдиної бази даних електронних документів, облікових та довідкових даних до них виступають

етапи реєстрації користувачів Системи, автентифікації зареєстрованих користувачів та авторизації автентифікованого користувача на виконання певної дії в Системі відповідно до їхніх прав та обов'язків.

Для реєстрації автентифікованих користувачів Системи директор відповідного держархіву затверджує список працівників, що мають право доступу до електронних документів НАФ, довідкових та облікових даних до них та роботи із цими даними. Для кожного працівника визначається рівень його доступу до Системи та уніфіковані види робіт, які він має право виконувати. Зазначений список є основним документом уніфікації усіх можливих видів робіт з електронними документами НАФ, а саме:

- задоволення інформаційних потреб фізичних та юридичних осіб;
- створення довідкового апарату;
- створення баз даних;
- підготовка публікацій, виставок;
- підготовка статистичних та інформаційних документів.

А також робіт із обліковими та довідковими даними, до яких відносяться:

- удосконалення та внесення змін до облікових та довідкових даних;
- створення та модифікація облікових документів;
- створення та модифікація довідкових документів;
- підготовка статистичних та інформаційних документів;
- створення та оновлення баз даних.

Затверджений директором відповідного держархіву список користувачів Системи надсилається до ЦДЕА України, в якому проводиться реєстрація цих працівників у Системі як автентифікованих користувачів.

Надалі ЦДЕА України персоніфіковано надає користувачам автентифікаційні дані, за якими вони можуть увійти до Системи, реалізує визначені права на виконання робіт з електронними документами НАФ, обліковими та довідковими даними до них. Після автентифікації користувач потрапляє у середовище з чітко визначеними правами та можливостями, що визначені переліком видів робіт, правилами користування Системою, правилами роботи із документами НАФ тощо.

Проблемним моментом у цьому випадку виступає шлях отримання ЦДЕА України затвердженого директором відповідного держархіву списку працівників та вигляд цього документа (можливо, електронний документ, що передається

засобами Системи), а також отримання конкретним користувачем власних автентифікаційних даних для входу до Системи.

Для загального розуміння роботи в Системі необхідно також розрізнити поняття автентифікації та авторизації користувача.

Автентифікація користувача в Системі здійснюється після перевірки введення користувачем логіну та пароллю. Якими повинні бути логін та пароль, буде визначено безпосередньо під час проектування Системи. Логіном можуть виступати П.І.П. користувача Системи або його унікальний псевдонім. Для посилення захисту інформації від неправомірного доступу може також використовуватися додатковий параметр – власний електронний цифровий підпис користувача, що може надаватися для користувачів із правом модифікації даних та перевірки протоколу робіт.

Авторизація здійснюється кожного разу при спробі виконання користувачем дії, яка потребує підтвердження його прав у Системі на виконання цієї дії та здійснюється автоматично.

Необхідно зазначити, що дані автентифікації можуть змінюватися та видалятися залежно від можливої зміни посадових обов'язків користувача.

У Системі створюються база даних автентифікованих користувачів та відповідні засоби керування нею. Доступ до модифікацій цієї бази має виключно спеціально призначений персонал ЦДЕА України, що відповідає за роботу Системи. Працівники із правом модифікації несуть персональну відповідальність за зміни облікових та довідкових даних. Для зміни або видалення будь-яких даних із бази даних автентифікованих користувачів керівництво відповідного держархіву повинно надіслати офіційне повідомлення до ЦДЕА України.

У зазначеній базі також протоколюються дії автентифікованих користувачів у Системі для забезпечення контролю за їхніми діями, починаючи з моменту автентифікації у Системі. Для цього в Системі створюється протокол відповідної форми. Доступ до цих протоколів надається керівництву відповідних держархівів.

Відповідно до покладених на ЦДЕА України функцій щодо електронних документів, він, за потребою, здійснює конвертування архівних електронних документів НАФ у новий формат²⁷ для забезпечення збереженості та можливості відтворення електронних документів у майбутньому.

Вважаємо, що запропонована вище модель доступу до електронних документів НАФ є най-

оптимальнішою для архівної системи України, виходячи з умов, що тепер склалися. Вона гармонійно вписується до сучасної системи архівних установ України, забезпечуючи підтримку основних принципів та підходів до роботи із документами в цілому та електронними зокрема, відкриває можливість отримувати електронні документи за потреби, керувати процесами щодо створення, опрацювання і використання облікових та довідкових даних й ефективно контролювати роботу працівників держархівів.

Важливою перевагою запропонованого підходу є отримання потужного інструмента, що забезпечить пошук документів НАФ відразу по всіх держархівах за одним запитом користувача. Завдяки цьому робота архівістів стане ефективнішою, а наукові дослідження якіснішими. Крім того, централізована база даних облікових та довідкових даних у майбутньому може стати унікальним засобом аналізу наявності та стану всіх документів НАФ, практично станом на будь-який час.

Як зазначалося вище, держархіви постійно здійснюють роботу з оцифрування документів власних фондів. Вочевидь, що проблеми збереження, обліку оцифрованих копій документів та надання до них доступу, зокрема створення довідково-пошукового апарату до них, мало чим відрізняються від таких самих проблем з електронними документами. Поки що держархіви вирішують їх самотужки. На жаль, ці дії залишаються неузгодженими. Вважаємо, що одним із реальних шляхів унормування зазначених процесів може стати запропонована Система, яка використовуватиметься в подальшому для збереженості та використання оцифрованих копій документів НАФ, їхнього обліку, формування довідкового апарату та його підтримання в актуальному стані. Звичайно, користування оцифрованими копіями документів потребує окремого дослідження, але принцип роботи з ними є подібним до принципу роботи з електронними документами НАФ.

Оскільки пропонується в ЦДЕА України централізовано зберігати увесь масив електронних документів НАФ, доцільно разом із ними зберігати також облікові й довідкові дані до них. Тобто, в кінцевому результаті маємо єдину базу, яка містить у собі електронний документ і облікові та довідкові дані. Водночас слід врахувати особливості роботи таких архівів, як Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного, Центральний державний архів вищих органів влади та управління

України, Центральний державний науково-технічний архів України в м. Харкові, Центральний державний архів громадських об'єднань України, місцеві архіви тощо.

Використовуючи облікові та довідкові дані, що зберігаються в єдиній базі, та спеціальне програмне забезпечення, можна автоматично згенерувати необхідний обліковий чи довідковий документ для традиційної роботи із документами НАФ. Саме тому у системі повинен бути розроблений та впроваджений інструментарій уніфікації даних, зокрема облікових документів, та керування процесами щодо них.

Окремо слід зазначити, що доступ до он-лайн виставок та довідкового апарату надається всім користувачам без винятку на загальних підставах, а доступ до електронних документів НАФ для пошукачів, що є користувачами відповідних держархівів, буде надаватися виключно за рішенням керівництва відповідного держархіву та визначатиметься Порядком користування документами НАФ у відповідному держархіві, окремими інструкціями та правилами, що регламентують цю діяльність.

Централізація представлених в електронному вигляді довідкових та облікових даних до документів НАФ, підтримка їх в актуальному стані, а також організація доступу до них, надасть можливість значно розвинути довідково-пошуковий апарат та розширити можливості роботи із ним для фізичних та юридичних осіб.

Отже, проаналізувавши досвід впровадження автоматизованих інформаційних систем в архівну галузь України, наукові праці щодо висвітлення зазначеної проблематики та повноту нормативно-правового й методичного забезпечення теми, необхідно зазначити наступне:

– незважаючи на напрацьований досвід впровадження автоматизованих систем в архівну галузь, виникла потреба у розробці нової автоматизованої системи, яка відповідатиме вимогам збереження електронних документів та організації доступу до них, враховуючи їхню специфічну сутність;

– розвиток нормативно-правового та методичного забезпечення стосовно зазначеної теми значно випереджає, з об'єктивних причин, впровадження напрацьованих результатів у практичну діяльність;

– водночас, наукове висвітлення зазначеної проблематики із врахуванням архівної специфіки, на нашу думку, недостатнє для її вирішення.

¹ Основні правила роботи державних архівів України: схвалено Колегією Держкомархіву України: протокол від 03.02.2003 № 2. – К., 2004. – С. 39.

² Боряк Г. Десять років інформатизації архівної справи в Україні: проблеми, здобутки, перспективи // Хрестоматія з архівознавства. – К., 2003. – С. 358–368.

³ Створення електронної версії Центрального фондowego каталога України [Електронний ресурс]: лист до керівників державних архівних установ від 07.02.2001 № 01-106 // Вісник Держкомархіву України. – 2001. – Вип. 1 (5). – Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Visnyk/v-2001-1.5_3.php#N33. – Назва з екрана.

⁴ Новохатський К. Організація доступу до документів Національного архівного фонду України та використання архівної інформації // Архіви України. – 2008. – № 3/4. – С. 78.

⁵ Андрієвська Л. Генеральна схема класифікації документної інформації в систематичних каталогах державних архівів України / Л. Андрієвська, В. Бездрабко, С. Зворський, К. Климова, С. Лозова, Н. Павловська, Н. Христова // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 11. – С. 77–108.

⁶ Боряк Г. Проблеми подальшого реформування документноінформаційної сфери // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 9–31.

⁷ Драгомирова Л. Оптимальна модель організації документів Національного архівного фонду: методологія визначення і технологія створення // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 11. – С. 111–133.

⁸ Забенько Ю., Христова Н. Методичні рекомендації щодо найменування файлів оцифрованих аркушів архівних документів [Електронний ресурс]: проект документу, версія 0.2. – К., 2007. – 6 с. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Electronic/index.php>. – Назва з екрана; Ковтанюк Ю., Забенько Ю. Концепція планування життєвого циклу електронних документів [Рукопис]: схвалено Нормат.-метод. комісією Державної архівної служби України, протокол від 27.12.2011 № 2. – 64 с.

⁹ Кисельова А. Використання архівних електронних ресурсів: статистика відвідувань архівного порталу України // Архіви України. – 2004. – № 1/2. – С. 158–167.

¹⁰ Ковтанюк Ю., Забенько Ю. Концепція планування життєвого циклу електронних документів. – 64 с.

¹¹ Марченко П. Проект концепції архівного зберігання електронних документів // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 2005. – Т. 13. – С. 122–129.

¹² Новохатський К. Організація доступу до документів Національного архівного фонду України. – С. 75–83.

¹³ Сукало А. Розвиток інноваційних технологій у формуванні інформаційних архівних ресурсів України (1991–2003 рр.): дис. ... канд. іст. наук: 07.00.10 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2005. – 227 с.

¹⁴ Чекмарьова Л. Інформаційні ресурси урядового веб-порталу та веб-сайтів обласних державних адміністрацій України як джерельна база історико-культурних досліджень // Рукописна та книжкова спадщина України: археогр. дослідж. унікальних архів. та бібл. фондів. – К., 2007. – Вип. 11. – С. 300–313.

¹⁵ Чиркова М. Доступ до архівної інформації як механізм формування суспільної свідомості // Архіви України. – 2004. – № 1/2. – С. 158–167.

¹⁶ Андрієвська Л. Генеральна схема класифікації документної інформації в систематичних каталогах державних архівів України. – С. 77–108.

¹⁷ Державна програма розвитку архівної справи на 2006–2010 роки [Електронний ресурс]: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 01.02.2006 № 92 // Офіційний веб-портал Державної архівної служби України. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Problems/progr-2006-2010.php>. – Назва з екрана.

¹⁸ Положення про Центральний державний електронний архів України [Електронний ресурс]: затв. наказом Міністерства юстиції України від 21.05.2012 № 759/5. – Режим доступу: http://tsdea.archives.gov.ua/ua/base/759_21052012.pdf. – Назва з екрана.

¹⁹ Ковтанюк Ю., Забенько Ю. Концепція планування життєвого циклу електронних документів. – С. 26–30.

²⁰ Найменування файлів архівних електронних документів [Рукопис]: метод. рекомендації: схвалено Нормат.-метод. комісією Держкомархіву України, протокол від 30.11.2010 № 4 / уклад.: А. Стеценко, С. Радченко, Ю. Забенько. – 2010. – 9 с.

²¹ ГСТУ. Метадані архівного електронного документа: структура та зміст [Рукопис]: схвалено Нормат.-метод. комісією Держкомархіву: протокол від 12.10.2010, № 2. – 2010. – 33 с.

²² Чекатков А. XML – схема метаданих архівного електронного документа [Рукопис]: метод. рекомендації: схвалено Наук.-метод. радою ЦДЕА України: протокол від 11.03.2011 № 3. – 34 с.

²³ Порядок приймання передавання електронних документів до держархівів та ЦДЕА України на постійне зберігання [Рукопис]: метод. рекомендації схвалено Нормат.-метод. комісією Укрдержархіву, протокол від 27.12.2011 № 2 / авт.: Л. Дубровіна, Ю. Ковтанюк, П. Марченко. – К., 2011. – С. 27.

²⁴ Чекатков А. Технічні вимоги до автоматизованого робочого місця архівіста для здійснення приймання-передавання електронних документів на державне зберігання [Рукопис]: схвалено Наук.-метод. радою ЦДЕА України, протокол від 25.11.2011 № 8. – К., 2011. – С. 14.

²⁵ Загородній О. Концепція створення довідкового апарату ЦДЕА України [Рукопис]: схвалено Наук.-метод. радою ЦДЕА України, протокол від 17.06.2011 № 5. – К., 2011. – С. 13.

²⁶ Конвертування електронних документів для постійного зберігання [Рукопис]: метод. рекомендації: схвалено Нормат.-метод. комісією Укрдержархіву, протокол від 30.11.2010 № 5 / уклад.: П. Марченко, Ю. Ковтанюк, Р. Романовський. – К., 2010. – С. 10.

²⁷ Там само.

В статье исследован вопрос о доступе государственных архивов Украины к электронным документам, находящимся на учете в этих архивах и хранящимся в Центральном государственном электронном архиве Украины, а также о доступе к учетным и справочным данным электронных документов.

Ключевые слова: электронный документ, Национальный архивный фонд, учетные и справочные данные, автоматизированная информационная система, доступ.

Investigate the access state archives of Ukraine to electronic records that are record keeping in these archives, and kept in the Central State Electronic Archives of Ukraine, and access to the record keeping data and the reference data of electronic records.

Key words: electronic record, National Archival Fond, records and reference data, automated information system, access.

УДК [005.92:004.63]:930.25

Нина Казиева

ПОДГОТОВКА ОПЕРАТИВНОГО ЭЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТА К АРХИВНОМУ ХРАНЕНИЮ

Рассмотрены вопросы, связанные с информатизацией архивного дела, возникающие при этом проблемы и возможные пути их решения.

Ключевые слова: архивное дело, информатизация, электронный документ, электронный документооборот.

Информатизация архивного дела в Украине сейчас находится на стадии развития различных концепций и программ информатизации, которые постепенно внедряются в практику. Информатизация архивного дела – это комплексная система организационных, научно-ме-

тологических и методических основ функционирования архивной отрасли с привлечением компьютерных технологий¹. При этом, комплексная система должна рассматривать не только

© Нина Казиева, 2012